

BỘ Y TẾ
TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y - DƯỢC THÁI NGUYÊN

THÁI XUÂN THỦY

**ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ ĐIỀU TRỊ PHẪU THUẬT
U SỌ HẦU TẠI BỆNH VIỆN VIỆT ĐỨC**

Chuyên ngành: Ngoại khoa

Mã số: NT 62 72 07 50

LUẬN VĂN TỐT NGHIỆP BÁC SĨ NỘI TRÚ BỆNH VIỆN

Hướng dẫn khoa học: PGS.TS ĐỒNG VĂN HỆ

Thái Nguyên - năm 2014

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan luận văn này là công trình của riêng tôi, do chính tôi thực hiện, tất cả các số liệu trong luận văn là trung thực và chưa được công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Tác giả

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin trân trọng cảm ơn Ban Giám hiệu, phòng Sau Đại học, các thầy cô trong bộ môn Ngoại Trường Đại học Y – Dược Thái Nguyên – Ban Giám đốc, các bác sĩ khoa ngoại Bệnh viện Đa khoa Trung ương Thái Nguyên đã tận tình chỉ bảo, tạo điều kiện thuận lợi cho tôi trong quá trình học tập và nghiên cứu.

Với lòng kính trọng và biết ơn sâu sắc, tôi xin chân thành cảm ơn PGS.TS. Đông Văn Hệ người thầy đã tận tâm hướng dẫn tôi trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn này.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Ban Giám đốc, phòng Kế hoạch tổng hợp, tập thể khoa Phẫu thuật Thần kinh Bệnh viện Việt Đức, đã tạo mọi điều kiện thuận lợi giúp tôi trong quá trình thực hiện luận văn.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Ban Giám đốc, tập thể khoa ngoại Bệnh viện Bãi Cháy đã tạo điều kiện cho tôi trong quá trình học tập hai năm qua.

Con xin cảm ơn cha mẹ, những người thân trong gia đình, những người luôn bên tôi động viên, dành cho tôi những điều kiện thuận lợi nhất để học tập và nghiên cứu.

Xin cảm ơn sự giúp đỡ của bạn bè và đồng nghiệp trong quá trình học tập, cảm ơn tất cả các bệnh nhân trong nghiên cứu và thân nhân của họ đã tạo điều kiện để tôi có thể hoàn thành luận văn này.

Tác giả

BSNT.Thái Xuân Thủy

CHỮ VIẾT TẮT

(%)	: Tỷ lệ phần trăm
ACTH	: Adrenocorticotropic Hormone
CHT	: Cộng hưởng từ
CLVT	: Cắt lớp vi tính
DNT	: Dịch não tủy
ĐMCT	: Động mạch cảnh trong
FSH	: Follicle-Stimulating Hormone
G	: Glasgow
KVP	: Kính vi phẫu
LH	: Luteinizing Hormone
(n)	: Số lượng bệnh nhân
PRH	: Prolactine-Release Hormone
PRL	: Prolactine
RL	: Rối loạn
SBA	: Số bệnh án
TALNS	: Tăng áp lực nội sọ
USH	: U sọ hầu
T1W	: T1 điều chỉnh (T1-weighted: T1W)
T2W	: T2 điều chỉnh (T2-weighted: T2W)

MỤC LỤC

ĐẶT VẤN ĐỀ	1
Chương 1: TỔNG QUAN	3
1.1.Lịch sử chẩn đoán và điều trị u sọ hầu.....	3
1.2. Giải phẫu hố yên xoang bướm.....	5
1.3. Giải phẫu bệnh u sọ hầu.....	7
1.4. Dịch tế học.....	11
1.5. Chẩn đoán u sọ hầu.....	11
1.6. Phân loại u sọ hầu.....	16
1.7. Điều trị u sọ hầu.....	18
Chương 2: ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	25
2.1 Đối tượng nghiên cứu.....	25
2.2 Phương pháp nghiên cứu.....	25
2.3. Các chỉ tiêu nghiên cứu.....	26
2.4 Phương pháp xử lí số liệu.....	33
2.5 Đạo đức nghiên cứu.....	33
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	34
3. Đặc điểm chung.....	34
3.1 Tuổi và giới.....	34
3.2 Triệu chứng lâm sàng.....	35
3.3 Đặc điểm cận lâm sàng.....	39
3.4 Kết quả sớm phẫu thuật u sọ hầu.....	46
3.5 kết quả xa sau mổ.....	51
3.6 Liên quan một số yếu tố đến kết quả phẫu thuật.....	53
Chương 4: BÀN LUẬN	56
4. Đặc điểm chung.....	56

4.1 Tuổi và giới.....	56
4.2 Triệu chứng lâm sàng.....	56
4.3 Kết quả sớm phẫu thuật u sọ hầu.....	61
KẾT LUẬN	69
KIẾN NGHỊ	71
TÀI LIỆU THAM KHẢO	
PHỤ LỤC	
DANH SÁCH BỆNH NHÂN	

DANH MỤC BẢNG

Bảng 2.1: Đánh giá lâm sàng trước và sau mổ theo thang điểm Karnofsky.....	28
Bảng 3.1: Phân bố bệnh nhân theo nhóm tuổi	34
Bảng 3.2: Tiền sử dẫn lưu não thất - ổ bụng.....	35
Bảng 3.3: Tiền sử điều trị USH.....	35
Bảng 3.4: Chẩn đoán trước mổ.....	36
Bảng 3.5: Các triệu chứng tăng áp lực nội sọ trước mổ.....	37
Bảng 3.6: Triệu chứng về nội tiết trước mổ.....	37
Bảng 3.7: Triệu chứng về mắt trước mổ.....	38
Bảng 3.8: Triệu chứng khác trước mổ.....	38
Bảng 3.9: Hội chứng lâm sàng của USH.....	38
Bảng 3.10: Điểm Karnofsky khi bệnh nhân đến viện.....	39
Bảng 3.11: Đặc điểm u sọ hầu trên CLVT và CHT.....	39
Bảng 3.12: Phân bố USH theo vị trí trên CHT.....	41
Bảng 3.13: Hiệu ứng chèn ép cấu trúc xung quanh của u.....	42
Bảng 3.14: Mức độ ngấm thuốc trên CHT.....	43
Bảng 3.15: Tín hiệu T1, T2 trên CHT.....	43
Bảng 3.16: Hormone LH trước và sau mổ.....	43
Bảng 3.17: Hormone FSH trước và sau mổ.....	44
Bảng 3.18: Hormone Prolactine trước và sau mổ.....	44
Bảng 3.19: Hormone Estradiol trước và sau mổ.....	44
Bảng 3.20: Hormone Testosterol trước và sau mổ.....	45
Bảng 3.21: Mức độ giảm hormone trước mổ và sau mổ trên mỗi bệnh nhân.....	45
Bảng 3.22: So sánh bất lực và Testosterol trước mổ (n=13).....	46
Bảng 3.23: Cách thức phẫu thuật với tiền sử mổ USH.....	46
Bảng 3.24: Cách thức phẫu thuật với vị trí USH.....	47

Bảng 3.25: Đánh giá tiền sử mổ USH với khả năng lấy u trong mổ.....	47
Bảng 3.26: So sánh đặc điểm u trên CLVT, CHT và trong mổ.....	48
Bảng 3.27: Vị trí u trên CHT và biến chứng đái tháo nhạt sớm sau mổ.....	48
Bảng 3.28: Vị trí u trên CHT và biến chứng RL điện giải sớm sau mổ	49
Bảng 3.29: Liên quan biến chứng sau mổ hay gặp và mức độ lấy u.....	49
Bảng 3.30: Di chứng sau mổ	51
Bảng 3.31: Kết quả mổ lấy u trên CLVT và CHT	52
Bảng 3.32: Liên quan mức độ lấy u và kết quả phẫu thuật (n=33).....	53
Bảng 3.32: Liên quan kích thước u trên MRI trước mổ và kết quả phẫu thuật	55

DANH MỤC HÌNH

Hình 1.1: Ảnh cắt ngang qua giao thoa thị giác	5
Hình 1.2: Ảnh cắt dọc qua tuyến yên xoang bướm	6
Hình 1.3: USH dạng u men bào	9
Hình 1.4: USH dạng u nhú tế bào gai	10
Hình 1.5: Ảnh USH thể hỗn hợp sau mổ thu được	10
Hình 1.6: Phân loại USH theo mức độ xâm lấn vào não thất	17
Hình 3.1: Tính chất u trên CLVT	40
Hình 3.2: Tính chất u trên CHT	40
Hình 3.3: Vị trí u trên CHT	41-42
Hình 3.4: Biến chứng tụ máu ngoài màng cứng sau mổ USH	50
Hình 3.5: USH trong yên, trên yên, não thất III: Trước và sau mổ lấy u toàn bộ	54
Hình 3.6: USH trong và trên yên, trước và sau mổ lấy u gần toàn bộ	54

DANH MỤC BIỂU ĐỒ

Biểu đồ 3.1: Phân bố bệnh nhân theo giới.....	34
Biểu đồ 3.2: Lý do bệnh nhân vào viện	35
Biểu đồ 3.3: Tri giác bệnh nhân khi nhập viện theo thang điểm Glasgow.....	36
Biểu đồ 3.4: Kết quả giải phẫu bệnh	50
Biểu đồ 3.5: So sánh kết quả trước và sau mổ theo thang điểm Karnofsky.....	52